

**Pregó de Santa Tecla 1982,
per Víctor Manuel Arbeloa**

Pregó

Ciudadans de Tarragona, ciudadans de Catalunya i d'altres bandes d'Espanya, senyores i senyors, amics i companys:

Vaig arribar de Roma, ja fa molts anys, a Tarragona, per la vora del Mare Nostrum, tot seguint el daurat camí de la llum, de la pedra, del vi i de l'olivera. Navarrès romanitzat, d'una població que porta un nom probablement llatí (Mañeru: *Manerium*), travessat per una via romana, Tarragona esdevingué ben aviat per a mi la meta propera, el port gairebé natural a la Mediterrània.

Vaig recórrer la població com si fos un cos estimat. Vaig pujar als seus merlets, reposar en el seu amfiteatre, trabucar-me en les seves balconades, errar a la ventura pels seus estrets carrerons al capvespre, passejar pels seus fòrums, perdre'm entre el bàlsam que desprenien els seus pins.

Més tard, vaig acompanyar el retorn d'un dels seus molts homes il·lustres, el cardenal Vidal i Barraquer, l'obra i el capteniment del qual vaig estudiar i estimar, i que encara avui, des de la seva arrecerada tomba a un costat de la Catedral, continua essent un sòlid pilar de l'Església de les Espanyes.

He tornat en moltes ocasions a Tarragona. M'ha atret sempre com uns obscurs ulls de llum o com un vell amor encastellat.

La darrera vegada que vaig venir-hi, l'alcalde d'aquest primer Ajuntament democràtic constitucional va donar-me el pa familiar de l'amistat; la sal me la donaren unànimement totes les aixetes de la ciutat! Plegats vàrem recórrer els més amagats indrets i els voltants de la ciutat; m'omplí la maleta de llibres i d'estudis, i va encomanar-me la passió per als afers municipals d'una ciutat visiblement cada dia més gran.

M'encarregà, així mateix, el Pregó de les Festes de Santa Tecla,

...Protectora
defensora
Verge, apòstol i sagrada,
d'agonitzants advocada
gran Doctora
protomàrtir afamada
i model de tota Dona.

¿Què pot dir-vos un navarrès que és, a més a més, polític en temps de campanya pre-electoral, i que sap molt menys que tots vostès i que qual-sevol de vostès, sobre Tarragona, sobre Catalunya i sobre Santa Tecla?

Tot, menys reiterar allò que ja us han dit persones molt més eminents i il·lustrades que no pas jo en ocasions recents.

Dones i homes de Tarragona: la vostra ciutat d'avui és ben diferent d'aquella Tarragona del mil vuit-cents, que Antoni de Magriñà descrivia com "un gran convent, una gran plaça fortificada i un museu arqueològic vivent". La Tarragona que analitzen i sintetitzen la *Memoria anual del Puerto de Tarragona* (Port of Tarragona) o l'informe *Tarragona económica 81*, que publica la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació, la ciutat que viviu i reviu cada dia, fruit-la i patint-la, té molt poca cosa a veure amb aquesta esmentada trilogia típica i tòpica que mantenen encara avui mentalitats poc informades o massa "turístiques", així entre cometes.

Tarragona és avui una ciutat populosa; industrial i financera; comercial i turística (ara, sense cometes); sorollosa; travessada de vies de comunicació; rica i consumista; romana i pagana; occidental i cristiana; abans que tot catalana; que pateix, com la resta del país, els efectes de la crisi, amb alguns signes d'alça, que són més aviat, diuen els experts, una adaptació a la situació general. Una collita d'ametlla una mica millor o una de vi un xic pitjor, i un riu Francolí sempre impresentable, no canvien les coses.

Ciutat de pescadors i de regidors; de paletes i de taxistes; de rectors de parròquia i de registradors de la propietat; de fusters i de jubilats; de comerciants i de desocupats; de sabaters i de diputats a Corts; de botiguers i de telefonistes; d'advocats i d'agents d'assegurances; de catedràtics i de senyorettes de vida dubtosa; de dependents i de passotes; de jornalers i de tecnòcrates; de sindicalistes i de militars; de barbers i de programadors; de llibreters i de diputats al Parlament de Catalunya; de farmacèutics i d'estiuejants; de sastres i de marxosos; de professors i d'aragonesos; de joiers i de senadors; de banquers i d'aspirants a regidors; de propietaris i de rockers, i de tantes altres professions o confessions.

Tots aquests senyors i senyores, però, tan divertides o divertits, tan seriosos o serioses, tota aquesta canviant i bigarrada ciutat, amb només un alcalde, celebra avui les seves festes sota l'advocació de la seva patrona Santa Tecla.

Anem, doncs, amics, a la festa; no ens enrotllem gaire, no perdem gaire del poc temps que tenim lliure i sense fitxar. Fem, però, que aquesta crida sigui, no solament l'anunci o el programa o el sumari, sinó la vigília, la incitació, la participació, una part de la festa.

¿Sabíeu que en èpoques anteriors a l'actual les festes ocupaven en la distribució del temps un espai amb prou feines inferior al del treball? Entre festes religioses, oficials, locals, gremials, familiars i la novena que moltes tenien, els nostres avantpassats despenien la meitat de llur vida, que per cert era molt més sòbria que la nostra, en festes, bé que no sempre de festa. Avui, ni que el temps total festiu sigui semblant, amb prou feines ens resten, oficialment, sinó els diumenges i les festes patronals. Però mentre la massificació, la industrialització, la crisi, la internacionalització, les multinacionals, el ritme trepidant, els horaris, la competència, el neocapitalisme i el liberalisme econòmic ens colpeixen, un corrent vigorós ens empeny no solament a recuperar les festes perdudes sinó també llur significat, tot fent-les més vives, més comunitàries, més, si m'ho permeteu, festives.

L'esdevenir del nostre món depèn de la revalorització romàntica de la unitat de l'home. Allò que qualifiquem de temps moderns es bastiren sobre el culte a la raó, a la ciència, a la tècnica, oblidant i àdhuc menyspreant les facultats transracionals, que no irracionals o no racionals, de l'home.

"Se practicó —ha escrit Ernesto Sábato— una bárbara escisión entre el pensamiento lógico, se sobrevaloró éste hasta la idolatría y se tiró por la borda, con absoluto desprecio, al pensamiento mágico. Ésta fue la principal enajenación que sufrió la criatura humana en este proceso tecnológico y tecnolátrico. Así nos ha ido. Privado el hombre de su anclaje numinoso hemos ido a la deriva, angustiándonos crecientemente en este proceso de profanación, de desacralización. La neurosis colectiva, la histeria, ha ido ganando terreno en la medida que nos fuimos alejando de ciertos fundamentos que deberían ser sagrados y que lo fueron en las comunidades que, por nuestra arrogancia científica y europocéntrica, llaman *primitivas*."

Els éssers humans, però, per tal de no tornar-nos folls, hem continuat somniant a les nits. Ningú no ha pogut impedir-nos-ho. I també de dia, gràcies a la poesia, a l'art, a la festa, que és un dels llocs més ade-

quats per al somni/fantasia. ¿No és veritat que heu sentit a dir en alguna ocasió el contrari; és a dir, que els folls eren aquells que somniaven sobretot de dia?

Nens, joves, adults, vells, homes i dones, solters i casats, pagesos i pastors, jornalers i obrers de la indústria, petits i mitjans propietaris — iels més poderosos tenen sempre jornada festiva!— troben en les diferents festes que formen el cicle festiu els ritus que els atorguen o reafirmen llur identitat i, alhora, els donen força com a grup. En canvi, les festes principals i sobretot la Festa Major són festes de tota la comunitat.

Els rituals festius reflecteixen en ocasions l'estructura social. A vegades, però, la desestructuren, són i representen l'antiestructura. Dissolten les diferències, relativitzen o ridiculitzen el poder, alliberen dels lligams socials. Proclamen la igualtat, la llibertat i la solidaritat entre tots.

La Festa és el temps de la transformació. El treball es transforma en lleure. El silenci en conversa, en riure, en soroll. La soledat en comunicació. El somni i el desig en petó, en abraçada, en retrobament, en amistat. Els espais es transformen: el carrer, la plaça, l'església. Les actituds i capteniments: hom salta, balla, menja i beu abundantment; hom despilfarrà, hom reparteix; hom celebra, sense cap pudor, valors, creences i tradicions.

No hi ha religió sense festa, ni festa sense un cert clima religiós, en el sentit de relligat amb quelcom o algú que transcendeix, d'una manera o altra, a la pura quotidianitat.

No sense raó trobem arreu textos com aquest de la cançó anònima del segle XVIII, dedicada a Santa Tecla:

Lleons, óssos, bous violents
tots reverents
a Vós, Tecla, s'humanaren
i la feresa humiliaren
les serpents,
que en Triaga transformaren
aquell verí que infecciona,
ajudeu-nos ara i sempre,
i en la mort per l'hora bona.

La Festa és el triomf de la imatge, del símbol sobre el concepte, del mite sobre el logos, del ser sobre el posseir, del sentir sobre el poder, del viure sobre l'anar-passant, del participar sobre el merèixer, del comunicar sobre el dependre i sobre el dominar.

En un món que canvia depressa, confús i difús, sentim la necessitat imperiosa de crear/recrear tradicions, punts de referència, llenguatges capaços d'orientar l'existència dels individus i de les comunitats, envilitos pel neocapitalisme i el fals nacionalisme dels nostres dies.

La tranquil·litat — tan diferent de la intranquil·litat de cada dia— pertany a l'essència de la festa, tranquil·litat que agermana la intensitat vital i la contemplació, mot que avui àdhuc sembla carrincló i escandalós; així és de gran l'habitual follia en què ens movem.

La festa ens porta a la unitat, a la gratitud, a la plenitud del sentit i a la bellesa de la realitat, al "hacer eterno el instante", de què parla Octavio Paz, i que és l'expressió d'allò que l'home realment és i l'anticipació d'allò que *pot ser*.

* * *

Ciudadans de Tarragona, catalans de la nació catalana, espanyols de qualsevol banda d'Espanya, tots aquells que prendrem part *de i en* les festes de Santa Tecla: anem a la festa!

Que l'*homo ludens* aconseguixi la victòria sobre l'*homo faber*, o, almenys, que aconseguixi neutralitzar-lo. Que el temps lliure que avui se'ns ofereix sigui temps de llibertat, que no tingui novament només la finalitat de *regenerar* la mà d'obra, de *compensar* una activitat laboral que anorrea i esgota, i de *suspendre* només les dependències i frustracions del treball quotidià. Que, per contra, ens ajudi a fer del treball, que malauradament és molt més feixuc que la festa, l'activitat comunitària, comunicativa i creadora que tots o gairebé tots portem entre els nostres més grans i obsessius ideals. Perquè fins i tot Carles Marx, i ho esmento amb el permís de l'alcalde i sobretot de Santa Tecla, va escriure en un moment de lluminosa sinceritat: "*El regne de la llibertat no comença de fet fins allà on acaba el treball, el qual és condicionat per la necessitat i per una finalitat externa*".

Senyores i senyors, amics, companys..., tots cap a la festa!

VÍCTOR MANUEL ARBELOA